

21995 Rehabilitering som arbejdsform

Inspirationsmateriale til undervisningen

Udviklet af:

Anette Baltzer Thomsen

Underviser

Social- og Sundhedsskolen i Esbjerg

abt@sosuesbjerg.dk

Heidi Larsen

Underviser

Social- og Sundhedsskolen Midt- og Vestjylland

hela@sosumv.dk

1. Uddannelsens sammenhæng til jobområde (FKB)

Moder-FKB:

2885 Ældrepleje, sygepleje og sundhed i kommunalt regi

Endvidere tilknyttet følgende af FEVU's FKB'ere:

2223 Socialpsykiatri og fysisk/psykisk handicap

Siden udviklingen af de første arbejdsmarkedsuddannelser med fokus på rehabilitering i 2007, er der som en følge af revidering af SOSU-uddannelserne kommet fokus på rehabilitering, som nu er et selvstændigt fag på henholdsvis social- og sundhedshjælperuddannelsen og social- og sundhedsassistentuddannelsen. Der forudsættes, at indholdet i Rehabilitering som arbejdsform ikke skal rette sig imod faguddannet personale. Derimod er der behov for en arbejdsmarkedsuddannelse, som kan give ufaglærte personaler kompetencer indenfor rehabilitering som arbejdsform som en integreret del af ydelser indenfor omsorgsfaget.

I 2022 udkom ny Hvidbog om rehabilitering. Her er der kommet fokus på aktivitet og deltagelse, mestring og livskvalitet. Et fokus som skal præge tilgangen fra alle personer, som personen modtager hjælp fra i hverdagslivet.

Arbejdsfunktioner

Uddannelsen retter sig imod medarbejdere, som arbejder eller skal arbejde med omsorg for personer med begrænsninger i fysisk, psykisk, kognitiv og/eller social funktionsevne i kommunalt regi på ældrecenter, i hjemmeplejen eller på bosteder.

Deltagerforudsætninger

Deltagerne kan være personale, som skal påbegynde et job indenfor social- og sundhedsområdet eller allerede ansatte, som ikke tidligere har modtaget undervisning og arbejdet med den rehabiliterende arbejdsform.

Relevante uddannelser at kombinere med

[42690 Praktisk hjælp til ældre](#)

[40126 Medvirken til rehabilitering](#)

2. Ideer til tilrettelæggelse

Uddannelsen kan med fordel afvikles over 2 af hinanden følgende dage og tilrettelægges, så den følger rækkefølgen af temaerne beskrevet i dette inspirationsmateriale.

3. Temaer, opgaver og undervisningsmaterialer

Temaoversigt

- Tema 1: Rehabiliteringsbegrebet
- Tema 2: Livskvalitet
- Tema 3: Mestring af hverdagslivet
- Tema 4: Det brede sundhedsbegreb

Tema 1: Rehabiliteringsbegrebet

Temaet skal give en forståelse for, hvordan rehabiliteringsbegrebet er opstået og det bagvedliggende menneskesyn. Deltagerne skal kende lovgrundlaget for den rehabiliterende indsats i kommunerne (Lov om Social Service). Deltagerne skal forstå de centrale begreber knyttet til den rehabiliterende indsats med udgangspunkt i Hvidbogen om rehabilitering:

- Dialogisk oplæg om rehabiliteringsbegrebets baggrund, udvikling og menneskesyn (Rehabiliteringsforum Danmark, 2022 og Munksgaard, 2017)
- Oplæg om lovgrundlaget for rehabilitering med fokus på borgernes rettigheder og kommunernes forpligtelser i forhold til lovgivningen (<https://danskelove.dk/serviceloven/83a>)
- Underviser-gennemgang af hvidbogens rehabiliteringsbegreb

Deltagerne arbejder efterfølgende med forståelse af de centrale begreber:

- Mestring
- Livskvalitet
- Hverdagsliv
- Samarbejde
- Måltrettet, sammenhængende og vidensbaseret

Dette kan gøres som speeddating eller ekspertkarrusel/matrix

Matrix.

Deltagerne inddeles i grupper. Hver gruppe tildeles et af begreber, som de fordyber sig i. Herefter sammensættes nye grupper, som består af en deltager fra hver af de andre grupper, så alle begreber er repræsenteret i den nye gruppe. Deltagerne i gruppen fortæller/fremlægger nu på skift, hvad de har drøftet ift. det begreb, de har fordybet sig i.

	Mestring	Livskvalitet	Hverdagsliv	Samarbejde	Måltrettet, sammenhængende og vidensbaseret
Matrix 1					
Matrix 2					
Matrix 3					
Matrix 4					
Matrix 5					

- Kort oplæg om ressourcer og begrænsninger (fysisk, psykisk, kognitivt og socialt). Case-arbejde hvor ressourcer og begrænsninger identificeres.
Forslag til case: *Casesamling - 16 Livshistorier* (case 1 om Gudrun)

Tema 2: Livskvalitet

- I dette tema skal deltagerne arbejde med, hvad der giver dem selv livskvalitet. Dette kan samles op i en padlet, der deles op med 3 overskrifter fra den modificerede model af Kajandis' for livskvalitet (Gyldendal, 2023, s. 229).
- Med udgangspunkt i deltagerens egne oplevelser af livskvalitet tales om forskellene i, hvad der konkret giver den enkelte person oplevelsen af livskvalitet.
- Oplæg omkring livshistorie som fagligt redskab. Efterfølgende arbejdes med casens livshistorie (case 1 om Gudrun). Det kan gøres som tidslinje på Padlet eller som Livsplakat.

Opgave: Livsplakat

- I grupper drøfter deltagerne casen med Gudrun og reflekterer sammen over, hvordan de forestiller sig Gudruns livshistorie. Dette gøres med udgangspunkt i følgende begreber:
  - Opvækst
  - skolegang – arbejde
  - familie / netværk
  - Begivenheder/mærkedage
  - Interesser
- Herefter udarbejder deltagerne en livsplakat, som indeholder korte livsfortællinger, vigtige begivenheder og evt. billeder eller andet materiale, der kan understøtte fortællingen om Gudruns livshistorie.

- Refleksionsspørgsmål i grupper – fælles opsamling:
Hvad er din rolle i at understøtte personens livskvalitet?
Hvad kan du gøre for at understøtte personens livskvalitet?
Hvad kan du opnå ved at samarbejde med andre faggrupper og pårørende med henblik på at fremme personens livskvalitet?

Tema 3: Mestring af hverdagslivet

- Oplæg om mestring: meningsfuldhed, begribelighed, håndterbarhed (Gyldendal, 2023, s. 227-229)
- Gruppearbejde (case 1 om Gudrun):
  - Hvilken aktivitet kunne give mening for Gudrun med henblik på at fremme hendes livskvalitet?
  - Hvilke krav stiller aktiviteten?
  - Hvordan kan vi hjælpe borgeren med at fremme den meningsfulde aktivitet?
  - Hvem kan I samarbejde med?

Tema 4: Det brede sundhedsbegreb

Underviseroplæg, hvor begreberne *sundhedsfremme* og *forebyggelse* sættes overfor hinanden, og der tales om forskelle og snitflader på begreberne.

Efterfølgende sammenholdes med de vigtige elementer i rehabiliteringsindsatsen.

5. Litteraturliste mv.

Lauritzen, H H., Bjerre, M., Graff, L., Rostgaard, T., Casier, F. og Fridberg, T. (2017): *Rehabilitering af ældreområdet - afprøvning af model for rehabiliteringsforløb i to kommune*. København: SFI - det nationale forskningscenter for velfærd

Lund, H. og Hjortbak, B. R. (2017): *Grundlaget for rehabilitering*. København: Munksgaard

Melbye, T. R., red. (2023). *Grundforløb 2 - SOSU*. København: Gyldendal

Nielsen, J. (2012): *Case-samling - 16 livshistorier*. København: Munksgaard

Social-, bolig- og ældreministeriet (2023): *Bekendtgørelse af lov om social service*. København: Retsinformation <https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2018/1114>

Sundhedsstyrelsen (2016): *Håndbog i rehabiliteringsforløb på ældreområdet efter lov om social service*. København: Sundhedsstyrelsen

Vind, A B (red.) (2022): *Hvidbog om rehabilitering*. Aarhus: Rehabiliteringsforum Danmark